

UNA GERMANDAT
ARBUCIENCA
DE MITJAN SEGLE XIX

CARLES ALBESA

Fa 22 anys el prolífic Antoni Pladevall va escriure, en aquesta col·lecció (*Monografies del Montseny*/6, pàg. 117), un article sobre Antoni Ariet i la seva *Topografia mèdica de Viladrau*, llibre que comentà detalladament Joan Portals, un altre col·laborador assidu de la col·lecció, al volum de l'any passat (pàg. 128).

L'acta de concessió a l'obra del doctor Ariet de l'accèssit del concurs de topografies mèdiques, convocat l'any 1913 per la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Barcelona, deia que "demuestra en su autor gran devoción al trabajo y a la ciencia médica. Tal vez esta memoria peque de cierta prolijidad en algunos de sus capítulos, sobre todo en los destinados a reseñar la historia de la vida i las costumbres locales; pero ello viene compensado por una viva efusión espiritual que de ella emana, por unos aires de apostolado moral que la hacen muy simpática"

El que l'acta assenyalava com una objecció és, paradoxalment, allò que avui, un segle després, resulta més interessant del treball premiat, el qual va ser publicat per la impremta barcelonina de Fidel Giró l'any 1915.

És aquesta *prolixitat* la que ens permet saber, per exemple, que "la institució de beneficència està representada en aquest poble [Viladrau] per una pia germandat de socors mutus en cas d'enfermetat o impossibilitat física per al treball. Consta d'uns setanta germans, anys més, anys menys, que satisfan una quota fixa mesalment. És administrada i dirigida per una junta elegida d'entre els mateixos socis o germans. En cas de malaltia aguda cobren tres pessetes diàries amb més l'assistència mèdica. No tenen acceptació les dones; així és que quan tenen aquestes alguna dolència no poden ésser beneficiades per cap institució del poble, havent de recórrer, en cas d'extrema pobresa a la caritat pública o a la beneficència provincial. Seria convenient s'instituís per a les dones una pia germandat parescuda a la dels homes, car com aquests mereixen aquelles, en cas d'enfermetat, tantes atencions."

Sabem de l'existència, a mitjan segle XIX, d'una mutualitat semblant a Arbúcies, de la qual coneixem el funcionament amb força detall gràcies a un opuscle de 38 pàgines (15 x 10 cm) imprès a Barcelona en castellà, l'any 1859 ("imprenta de la viuda Torras, plaza del Buensuceso, nº 2"), titulat *Ordenanzas formadas para el régimen y gobierno de la cofradía de Ntra. Sra. de la Piedad, establecida en Arbucias el 1º de Marzo de 1951*.

El text consta de 139 articles agrupats en els 7 capítols següents:

- Cap. 1 Organització, objecte i govern de la confraria (10 articles).
- Cap. 2 De l'admissió dels confreres (8 articles).
- Cap. 3 Dels fons de la confraria (14 articles).
- Cap. 4 De les despeses (29 articles).
- Cap. 5 de la comissió governativa (61 articles).
- Cap. 6 De les juntes (14 articles).
- Cap. 7 Disposicions extraordinàries (3 articles).

Després de publicar l'articulat, s'especifica que el primer de maig de 1851 es reuniren a la casa consistorial de la vila, sota la presidència de l'alcalde constitucional, 48 veïns, la relació nominal dels quals es detalla, que aprovaren les ordenances anteriors.

El primer govern de la confraria quedà format per les persones que s'indiquen, les quals ocuparen els càrrecs següents:

Aleix Milans, director primer
 Pere Riera, director segon
 Segismon Montplet, tresorer
 Pere Camps, comptador
 Fèlix Pagès, oïdor de comptes
 Francesc Pascual, oïdor de comptes
 Lluís Mundí, celador major
 Salvador Adrobau, infermer celador
 Josep Guàrdia, infermer celador
 Antoni Blanch, infermer celador
 Ramon Masferrer, infermer celador
 Ramon Soler, andador
 Carles Lambert, secretari

Respecte a la denominació de certs càrrecs cal aclarir que els oïdors eren els que avui anomenaríem auditors de comptes i els infermers es podrien equiparar a inspectors mèdics. El cap dels infermers era el celador major, càrrec que havia de recaure en un metge cirurgià amb residència a Arbúcies, el qual tenia l'avantatge de gaudir dels mateixos drets que els confreres sense haver de satisfer cap quota. L'únic càrrec retribuït era el d'andador o recaptador de les quotes dels confreres. La resta de càrrecs de la comissió de govern rebien, el dijous sant com a mostra d'agraïment, dos ciris de sis onces cadascun.

Segons les ordenances o estatuts, l'objecte de la confraria era fomentar la devoció i el culte a la Verge de la Pietat, que es venerava a la capella que

ORDENANZAS

FORMADAS

PARA EL RÉGIMEN Y GOBIERNO

DE LA COFRADÍA

DE NTRA. SRA. DE LA PIEDAD.

ESTABLECIDA EN ARBUCIAS EL 1.º DE MARZO
de 1851.

BARCELONA:

IMPRESA DE LA VIUDA TORRAS,
plaza del Buensuceso n. 2.

1859.

Xxxxxxxxxxxxxx

Arbúcies li havia edificat, així com l'ajuda mútua dels confreres en cas de malaltia o impossibilitat. El rector o regent de la parròquia era el director espiritual de la confraria, per ingressar a la qual calia ser home, tenir entre divuit i quaranta-cinc anys i una salut perfecta.

En cas de mort d'algun confrare se celebrava a la capella de la Pietat -on tenien lloc tots els actes religiosos de la confraria- un ofici en sufragi de la seva

ànima i si algun soci estava molt greu i ja havia rebut el viàtic se li dedicava una missa per implorar l'alleugeriment del mal o una bona mort. L'últim dia de l'any s'oficiava un funeral en sufragi dels confreres difunts.

Deien els estatuts que "los cofrades que no tengan impedimento deberan asistir a dichas funciones religiosas" i que "se recomienda a todos los hermanos que sean devotos de Ntra. Sra. de la Piedad y que imploren su intercesión a favor de los demás".

La quota d'entrada era de vuit rals més dos rals per a les diligències de l'andador. La quota periòdica era de tres rals mensuals. Dues vegades l'any es pagava un ral destinat al salari de l'andador. Cada vegada que es produïa la defunció d'un confrere calia pagar dos rals destinats a la celebració d'un funeral i si sobraven diners s'entregaven als hereus.

XXXXXXXXXXXXXX

El subsidi a percebre pels malalts era de vuit rals diaris durant noranta dies en els casos de medicina i durant seixanta dies si es tractava d'ossos trencats. En els casos de cirurgia era de sis rals durant trenta dies.

L'opuscle reproduïx la preceptiva aprovació de les ordenances pel governador de la província de Girona, el qual va disposar que es fessin

quatre modificacions al text proposat. La més important va ser, formalment, el canvi de nom de la germandat, que passà a denominar-se "Sociedad de socorros mútuos de la villa de Arbucias, establecida bajo la advocación de Nuestra Señora de la Piedad".

L'any 1855, sent director de la germandat Fèlix Pagés i secretari Pere Vicheto, se sol·licità i obtingué del governador civil de Girona autorització per modificar els articles 34 i 40 dels estatuts, que tractaven de l'import i duració dels subsidis, variació "que únicamente se hace sólo para mejorar y querer atender con más reciprocidad y mútuo socorro las clases de enfermedades ya marcadas y que tal vez puedan sobrevenir a cualquiera de los socios de la misma".

Amb un nom o un altre, ja sigui el proposat inicialment de confraria o l'aprobat definitivament de societat de socors mutus, aquesta germandat arbucienca va néixer a redós de la capella de la Mare de Déu de la Pietat, un edifici del segle XVIII, aterrat durant la guerra civil de 1936-39 i construït de nou l'any 1951.